

נשא (119)

יודע יותר מכם. דומה היצר לגנב החומד ממנו של האדם. כשם שעניי הגנבים נשואות לבית העשיר, כי שם ישיגו מה שליכם חפץ ועל כך צריך העשיר לשמור היטב את ביתו מפני הגנבים. כך עיני היצר נשואות לאיש העשיר בתורה ובמצוות, וחושק לגנוב ממנו את עשרו וטובו, ובמקומם להכניס בקירבו רפש וטיט, עבירות ומידות רעות, ועל כן אמר שלמה בחכמתו (קהלת א. יח): **"כי ברוב חכמה רוב כעס ויוסף דעת יוסף מכאוב"**. כלומר, ככל שיוסיף האדם חכמה ודעת, כך יוסיף היצר הרע להילחם נגדו מלחמת חרמה, לכך צריך האדם הגדול לשמור על עצמו מפני היצר יותר מן האיש הפשוט. גם נזיר, לאחר שקיבל על עצמו להיות נזיר אלוקים ולקדש עצמו במותר לו, כדי להתרחק מן האיסור, הרי הוא גדול מאחיו, ואז היצר הרע משתדל בכל כוחו להכשילו, נדרשת גבורה רבה להילחם בו ולעמוד כנגדו, לכן הזהירה התורה את הנזיר שיגדל שער ראשו, אשר כאמור, הוא מורה על גבורה.

ספר "ומתוק האור"

ברכת ה' וברכת כהנים

פֹּה תְּבָרְכוּ אֶת פְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לְהֵם (ו. כג)

כתוב במדרש, אמרו ישראל לפני הקב"ה, לכהנים אתה אומר שיברכו אותנו, אין אנו צריכים אלא לברכתך, ולהיותנו מתברכים מפין, אמר להם הקב"ה: **אע"פ שאני מצוה לכהנים שיברכו אתכם אני עומד ומברך אתכם ע"כ.** יש להקשות מהו הלשון שאומרים ישראל לפני הקב"ה **"אין אנו צריכים אלא לברכתך"**, שנשמע שאומרים לו שמסתפקים בברכתו, והלא אדרבה ברכת ה' מרובה וחשובה יותר, והיו צריכים לומר אין אני רוצים אלא לברכתך? יש לומר: הנה אדם מברך את חברו, מברכו בעושר, באריכות ימים, בכבוד וכדומה מה שעל פי רוב האדם חפץ בו, ובאמת פעמים עושר שמור לבעליו לרעתו, וכן פעמים קץ בחייו וכבודו לכלימה, אלא לפי קוצר דעתו מביין שזהו הטוב בשבילו ומברכו. וכן האדם בעצמו פעמים אינו יודע מהו אצלו הטוב ומהו הרע ומבקש מאת ה' עושר, אריכות ימים, בנים, ואין זה לו לטובה, ואין צריך לבקש מאת ה' אלא שיתן לו מה שטוב לו באמת. וזהו שאמרו ישראל לפני הקב"ה אתה מצוה לכהנים לברך אותנו, הלא הם יברכו אותנו כאדם המברך לחבירו ואינו יודע אם טוב לו אם רע לו. אין אנו צריכים אלא לברכתך, ומה שאצלך ברכה בשבילנו תברכנו, ואתה יודע אם טוב לנו עושר בנים וכבוד ולפי הבנתך תברכנו ולא כפי ראות בשר ודם. על כן אמר ה' **לכהנים "כה תברכו את בני ישראל"**, בלשון זה דוקא **"יברכך ה' וישמרך"** וכו' ולא תפרטו את

עונש המונע מעשר מן הכהן

וְאִישׁ אֶת קַדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה (ה. ט)

יש כאן רמז נפלא בפסוק, הוא על פי דברי הגמרא (ברכות כד) שדורשת: **איש את קדשיו לו יהיו, ובסמוך לו נאמר: איש איש כי תשטה אשתו, שכל מי שלא נותן מעשרות, סופו להביא אשתו אל הכהן מפני שחושד בה, ורמז לזה: איש ואשתו זה אדם הראשון וחוה אשתו, שנלקחה מן הצלע של האדם, והנה צלע בגימטריא הוא 190, והמילה חוה היא בגימטריא 19** שהיא עשירית ומעשר מהצלע (190), וירמוז שאם האדם לא נותן מעשרות לכהן, סופו שיצטרך להביא מעשר אחר לכהן, וזו אשתו ח"ו.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש חבל"

עשו משמרת למשמרתי

דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוּ אִשָּׁה כִּי יִפְּלֵא לְנֶדֶר נָדָר נִזְיָר לְהִזְיֵר לָהּ (ו. ב)

למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין (רש"י) הקשה הרב שך זצ"ל, האם אין די בראיית עונשו החמור של הסוטה, בכדי למנוע אותו מלחטוא? מדוע עליו לקבל על עצמו נזירות? אלא באו חז"ל ללמדנו יסוד חשוב, שאם אדם אינו קובע לעצמו גדרים ומשמרות, לא יועילו התרשמיות או זעזועים, ובשעה שיתקפהו יצרו הרע, לא יוכל לעמוד בנסיון. החינוך היחיד המועיל לאדם הוא רק על ידי הגדרים שהוא גודר את עצמו בטרם בוא הנסיון, לבל יתקרב למצב העלול להביאו לידי ניסון, שכן בשעת הנסיון עצמו, הוא שוכח כל מה שראה וידע, ונופל בקלות ברשתו של היצר הרע. לכן נתנו חז"ל עצה למי שעבר עליו זעזוע בראותו את הסוטה, שאם ברצונו למנוע את עצמו ולהיות בטוח שלא יבוא ליד מכשול, שיזיר עצמו מן היין. על ידי המשמרות שמוסיף האדם לעצמו, יוכל לקדם את פני הניסון בטרם יבוא, ויהיה חזק דיו כדי להשמר ממנו.

ספר "להתענג בתענוגים"

כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו

כֹּל יָמֵי נְדָר נְזִירוֹ תַעֲרַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ (ו. ה)

מדוע נצטווה הנזיר לגדל את שער ראשו? יש לומר: השער מורה על גבורתו של האדם, כמו שמצינו אצל שמשון. באה אפוא התורה לרמוז שדרכו של היצר הרע שהוא מחפש ללכוד ברשתו דוקא את האדם הגדול מחבירו, כיון שעל ידי כך קל להכשיל את יתר העם, באמרו: האם צריכים אתם להיות יראי שמים יותר מאדם הגדול פלוני? ראו דרכו ובה תלכו, כי לבטח הוא

הברכה, ובלשון "יברכך" יש הרבה פירושים, ולמי שטוב לו עושר יברכה ה' בעושר, ולמי שטוב לו בנים יברכהו ה' בבנים, ולמי שטוב לו כבוד יברכהו ה' בכבוד וכו'. ובה מבואר היטב סיום המדרש: אעפ"י שאני מצוה לכהנים לברך אתכם אני עומד ומברך אתכם, איש איש כברכתו הנצרכת לו, ומסיים הפסוק "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

ספר "אוצרות התורה" בשם הכתב סופר

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אֶת קַרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁן בֶּן עֲמִינדָב (ז. יב)

למה נקרא שמו נחשון, על שם שירד תחילה לנחשול שבים, אמר רבי שמעון בן יוחאי: אמר הקב"ה למשה: מי שקידש את שמי בים הוא יקריב ראשון (במד"ר ג. ז)

לכאורה קשה, למה המדרש מקשה לפשר שמו של נחשון יותר משאר הנשיאים? יש לומר: אמר חז"ל (סוטה לו:): תניא, היה ר"מ אומר: כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחילה לים וזה אומר אני יורד תחילה לים... לפיכך זכה בנימן הצדיק ונעשה אושפיזוכן לגבורה. אמר לו רבי יהודה: לא כך היה המעשה, אלא זה אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה. נמצא שלפי דעת ר"מ שכל שבט רצה לירד אל הים, לא היה קידוש ה' מיוחד במעשה של נשיא בנימין לעומת שאר שבטים. אולם לפי דעת ר"י שהשבטים נמנעו מלירד לים ונחשון קפץ וירד לים, היה במעשהו משום קידוש ה'. ולפי זה יש לומר: שבאמת היה פשוט למדרש דבר זה שהשם "נחשון" מורה על נחשול שבים, זכר לירידה לים בזמן קריעת ים סוף, אלא שהיה קשה לו, הרי לפי ר"מ היה צריך לקרוא שם זה לנשיא בנימין, שהרי לשיטתו הוא זה שקפץ לים. לכן אומר המדרש: אמר הקב"ה למשה: מי שקידש את שמי בים הוא יקריב תחילה, והיינו שרק מי שיש במעשהו משום קידוש ה', הוא הראוי שייקרא שמו על שם הנחשול שבים, והוא גם יזכה להקריב תחילה, וזהו נחשון בן עמינדב, אולם נשיא בנימין לא היה במעשהו משום קידוש ה' מיוחד שהרי כולם רצו לקפוץ לים.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" בשם "נפתלי שבע רצון"

בתפילת מנחה או ערבית. אכן בשעת הצורך אפשר להקל לישוב במקומו כשהאב אינו שם. כי בדרך כלל אין האב מקפיד על זה, וזהו כמו שנתן לו רשות. ואם האב שינה מקומו בבית הכנסת או שעבר להתפלל לבית הכנסת אחר, באופן שהכל יודעים שהאב עבר למקום אחר, מותר לבן לישוב שם. וכל שכן שמותר לאחר מיתתו. ודע כי המבואר בשו"ע (סימן רמב סט"ז, ובוא"ח סי' צ' סכ"ד), שלא יתפלל אדם מצד רבו ולא אחוריו ולא לפניו בתוך ד' אמות, איסור זה הוא גם לגבי אביו.

ספר "פסקים וחשובות"

פתגם: חחיים קשים מדאי כדי לעבור אותם לבד.

ספר "שמחה"

חקירה: חזקת כשרות

משום שכל אדם נולד כשר, חזקה דמעיקרא, או שמסתמא אדם כשר, חזקת אומדנא. (אפיקי ים ח"א יג-ג, ד: מחלוקת האם חזקת האם מהני לבת)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: פקדון יקר

רבי מאיר שפירא מלובלין היה קובל על כך, שהכשרותם של מלמדי דרדקי אינה הולמת את גודל התפקיד המוטל עליהם. צאו וראו, כמה מדקדקים ומקפידים בשוחט שיהיה בקי היטב בכל הלכות שחיטה, ולא זו בלבד אלא תובעים ממנו גם שיהיה זריז וחרוץ במלאכתו. ואחרי ככלות הכל מה מוסרים בידו? בהמה! קל וחומר מלמד דרדקי, שאנו מפקידים בידו פקדון יקר ביותר, את נפש ילדינו, על אחת כמה וכמה שאנו צריכים לדקדק בו שיהיה בקי ומוכשר במלאכתו.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קנו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'זות בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל, ויקטור חי בן יקוטא.

הלכה: הלכות כיבוד אב ואם

ישיבת בבית הכנסת במקום אביו או לידו

כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ ס"ב): או המקום המיוחד לו להתפלל, ובפסקים וחשובות (אות ו) כתב: דין זה שייך גם כשהאב אינו בבית הכנסת, וכן אפילו אם האב אינו מתפלל במקום זה כל התפילות, וכגון שהוא מתפלל במקום זה שחרית בקביעות, אסור לבן לישוב שם אף

